

A Kúria a dr.Bende Miklós ügyvéd által képviselt felperesnek az Országos Bírósági Hivatal által képviselt Kecskeméti Törvényszék II.r. és a Szegedi Ítéltábla III.r. alperesek ellen kártérítés iránt a Csongrád Megyei Bíróságon 7.P.21.540/2009. számon megindított és másodfokon a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.605/2010/8. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 76. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. április 4-én megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban a felperes pervesztes.

A felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a felperes házasságát a bíróság 1989-ben felbontotta. Az ítélet a házastársi közös vagyon megosztásáról is rendelkezett, akként, hogy az ingóságokat természetben megosztotta, a közös tulajdonban levő lakásból a felperest illető 1/2-ed tulajdoni hányadot a volt házastárs tulajdonába adta és értékkiegyenlítés címén a felperes részére 269.437 forintot állapított meg. Az ítéletben a bíróság megkereste a földhivatalt, hogy a volt házastárs javára a tulajdonjogot az értékkülönbség megfizetésének igazolása után jegyezze be az ingatlan-nyilvántartásba. A teljesítés érdekében a felperes bírósági végrehajtást kezdeményezett, ami az árverés megghiúsulása miatt nem vezetett eredményre. Az ingatlant terhelő bankhitel, továbbá a lakásszövetkezettel szemben keletkezett üzemeltetési költség tartozás megfizetése iránt a jogosultak a felperessel mint egyetemleges adóstárssal szemben is fizetési meghagyásos eljárást, majd bírósági végrehajtást kezdeményeztek 1993-ban és 1994-ben. A végrehajtás az ingatlan 2001. július 31-i árverésével eredményesen zárult, a bíróság által jóváhagyott felosztási terv szerint a vételárból a felperest 781.981 forint illette meg, amelynek átvételét azonban megtagadta. Az árverési vevő keresete alapján a bíróság 2003-ban a felperest bérleti díj megfizetésére kötelezte. A felperes a volt házastársa, majd a bírósági végrehajtó ellen kártérítési pert indított, kereseteit azonban a bíróság jogerősen elutasította, perújítási kérelme sem

vezetett eredményre.

A felperes álláspontja szerint a házassági perben hozott ítélet az ingatlanon fennálló közös tulajdont véglegesen megszüntette. Az ítélet jogerőre emelkedésével tulajdoni illetősége a volt házastársára átszállt, azt követően ő már csak az értékkülönbözeti jogosultjának volt tekinthető. Ennek ellenére a később indult eljárásokban a bíróságok jogellenesen tekintették tulajdonostársnak és ebből következően egyetemleges kötelezettnek. Ellentmondó ítéleti indokolások keletkeztek abban a kérdésben, hogy a végrehajtás eredménytelenségére tekintettel indítható-e újabb per az ingatlanon fennálló közös tulajdon más módon való megszüntetése iránt. A bíróságok törvénysértő határozatai azzal jártak, hogy nem jutott hozzá az értékkülönbözethez, anyagilag tönkrement, családját elveszítette. A bírósági és végrehajtási eljárások 250.000.000 forint vagyoni és nem vagyoni kárt okoztak, amit az alperesek a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 349. §-a alapján kötelesek megtéríteni.

Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Védekezésükben arra hivatkoztak, hogy a követelés részben elévült, a perben vizsgálható bírósági eljárásokban hozott határozatok pedig megfeleltek a jogszabályoknak, kártérítési igényt megalapozó jogalkalmazási hiba nem történt.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság elsődlegesen azt állapította meg, hogy a kereset előterjesztésének időpontjáig a Ptk. 324. §-ának (1) bekezdésében írt öt éves elévülési idő a 2004. május 27-e előtti káresemények tekintetében eltelt. A Ptk. 360. §-ának (1) és 325. §-ának (1) bekezdésében írt rendelkezések értelmében a fenti időpontot megelőzően keletkezett követelés bírósági úton nem érvényesíthető. Az elévülési időn belül a használati díj megfizetése, a végrehajtó ellen kártérítés iránt indított per és az utóbbi ügyben hozott ítélet elleni perújítási eljárás volt folyamatban. A felperes ezen eljárások tekintetében meg sem jelölte, hogy miben áll az eljárás vagy a döntés jogellenessége, az alperesek terhére kirívóan téves jogalkalmazási hiba nem is volt megállapítható. A felperesnek az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is hivatkozott jogi álláspontja alapvetően téves. A házastársi közös vagyon megosztását követően az ingatlan közös tulajdonának más módon való megszüntetése iránt újabb per indítására nem volt lehetőség. A bírói döntés végrehajtás esetén - amit a volt házastárs felrőhatóan megakadályozott - a felperes a tulajdonjogát elvesztette volna az értékkülönbözeti ellenében. Ezzel szemben a más végrehajtást kérők által

kezdeményezett eljárásban a felperes tulajdoni illetőségét az árverési vevő jogszerűen megszerezte. A felperes ezt követően már nem ruházhatta át tulajdonjogát a volt házastársra és a végrehajtási eljárás szabályai szerint a vételár felosztása során a jelzálogjogosultakat nem előzhette meg. A felosztási tervet a bíróság elbírálta, az erre alapított igény elévült és a kártérítési per nem teremt újabb jogorvoslatot a korábbi határozatokkal szemben. A házassági perben hozott ítélet nem eredményezte a volt házastárs tulajdonszerzését, ahhoz szükséges volt az értékkülönbözet megfizetésének igazolása után az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés is. Harmadik személyekkel szemben tehát a felperes tulajdonos volt és továbbra is terhelte az ingatlannal kapcsolatos valamennyi kötelezettség.

A jogerős ítélet ellen az alpereseket marasztaló új határozat meghozatala iránt a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint a jogerős ítélet ellentétes a vagyonmegosztási perben hozott döntéssel, ennél fogva iratellenes, megalapozatlan, sérti a Pp. 1. §-át, 2. §-ának (3) bekezdését, 206. §-át, 229. §-ának (1) bekezdését és a 130. § (1) bekezdésének d) pontját. A bíróságok téves jogi álláspontjukkal megsértették a Csjt. 31. §-ának (2) és (3) bekezdését, a Ptk. 4. §-át, az 1972. évi IV. törvény 5. §-ának (1) bekezdését, valamint az 1997. évi LXVI. törvény 7. §-át. Tévesen állapították meg, hogy a követelés részben elévült, mert a felperes csak valamennyi jogorvoslati lehetőség kimerítését követően terjeszthetett elő kártérítési igényt és a bíróságok részéről a károkozás folyamatos volt. Amennyiben a felperes által előadott helyes jogértelmezésből indultak volna ki, a kárt okozó bírósági határozatok meghozatalára és a végrehajtási eljárásra nem került volna sor. A hivatkozott jogszabályokkal kapcsolatos mulasztások megalapozzák a Ptk. 339. §-a és 349. §-a szerinti kártérítési felelősséget.

Az alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérték.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A jogvita eldöntéséhez szükséges körben a bíróságok a tényállást az eljárási jogszabályok megsértése nélkül állapították meg, az érdemi döntés sem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat. A jogerős ítélet indokolása az irányadó anyagi jogszabályok ítélkezési gyakorlatban egységesen követett értelmezésének megfelelően fejtette ki, hogy a felperesnek a

tulajdonjog átszállására vonatkozó és ezen keresztül a korábbi peres és nem peres eljárásokban hozott határozatok törvényességét vitató álláspontja téves. A házastársi közös vagyonhoz tartozó ingatlan közös tulajdonának megszüntetéséről hozott ítélet a tulajdonjog átszállását, annak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését értékkülönbözlet megfizetésének igazolásához, mint feltételhez kötötte. Ez a feltétel, ami éppen az értékkülönbözletre jogosult felperes érdekeit védte, valóban függő jogi helyzetet eredményezett, de csak és kizárólag a tulajdonostársak egymás közötti jogviszonyában. Helytálló tehát az az ítéleti érvelés, hogy harmadik személyekkel fennálló jogviszonyokban a felperes 2001-ig tulajdonosnak minősült, tehát minden, ezen a tényen alapuló bírósági és végrehajtási eljárás megfelelt az anyagi jogszabályoknak. A Kúria egyetértett azzal a jogértelmezéssel is, hogy az ingatlan közös tulajdonának más módon való megszüntetése iránt új per nem volt indítható. Ez a lehetőség ugyanis nem áll fenn akkor, ha a döntés a házastársi közös vagyon egészére, a vagyonszövetség minden elemére kiterjed és az elszámolás eredményeként nem megváltási ár, hanem értékkülönbözlet megállapítására kerül sor. Az elszámolásból utóbb az ingatlan „nem emelhető ki” a közös vagyon mindenre kiterjedő újabb megosztása sem új per indításával, sem ezt célzó perújítással jogszerűen nem érhető el. A jogerős ítéletbe foglalt rendelkezések kikényszerítése önkéntes teljesítés hiányában bírósági végrehajtás útján történt. Az a tény, hogy a végrehajtás a bíróságtól, illetve a végrehajtótól független okból nem vezet eredményre, az eljáró szervvel szemben okozati összefüggés hiányában kártérítési felelősséget nem alapozhat meg. Jogerős ítélet foglalt állást abban a kérdésben is, hogy az önkéntes teljesítés elmulasztása a kötelezett kártérítési felelősségnek sem lehet alapja.

Az elévülési kifogást a másodfokú bíróság az irányadó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával bírálta el. A kártérítési felelősség mindig konkrét magatartáshoz, döntéshez vagy mulasztáshoz fűződhet. Az az érvelés, hogy a bíróságok az egyes eljárásokban ugyanazt a törvénysértő jogértelmezést követték, valósága esetén sem teszi a károkozást folyamatossá. A Kúria egyetértett azzal az indokolással is, hogy az elévülési időn belül eső eljárásokat illetően a felperes nem bizonyított olyan felróható jogalkalmazási hibát, tévedést, illetőleg mulasztást, ami a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és 349. §-a szerinti kártérítési felelősséget megalapozná.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alpereseknek a felülvizsgálati eljárásban perköltségük nem merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett. A felülvizsgálati eljárásban a felperest a jogi segítségnyújtó szolgálat által kirendelt pártfogó ügyvéd képviselte, ezért a Kúria a Pp. 87. §-

ának (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban a felperes pervesztes, a díj összegéről és viseléséről a jogi segítségnyújtó szolgálat rendelkezik. A felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2012. április 4.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Erményi Lajos s.k.
előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő
HM